

ЮВІЛЕЇ

ДО СТОРІЧЧЯ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ ЗАСНОВНИКА ЛЬВІВСЬКОЇ ЗЕМЛЕВПОРЯДНОЇ ШКОЛИ ДОКТОРА ЕКОНОМІЧНИХ НАУК, ПРОФЕСОРА ШУЛЕЙКІНА ОЛЕКСАНДРА ДМИТРОВИЧА

26 червня 2013 року виповнилось би 100 років від дня народження засновника львівської землевпорядної школи Олександра Дмитровича Шулейкіна, який працював завідувачем кафедри землевпорядного проектування Львівського сільськогосподарського інституту (нині Львівський національний аграрний університет) з першого дня її заснування – 20 грудня 1950 року, тобто впродовж 33 років.

Народився Олександр Дмитрович Шулейкін у сім'ї робітника в станиці Усть-Медведицькій Донської області в Росії. Після завершення навчання в початковій школі вступив на робфак, а потім – до Московського інституту інженерів землевпорядкування (нині Державний університет землеустрою), який закінчив у 1936 р. Після завершення навчання працював інженером-землевпорядником у Бурят-Монголії, на Алтаї, пізніше – начальником Ленінградської землевпорядної партії.

У серпні 1942 р. був призваний на службу до лав Червоної Армії і скерований на навчання у Мічурінське військово-інженерне училище, яке успішно закінчив у квітні 1943 р. Отримавши звання лейтенанта, був призначений командиром 14 штурмової інженерно-саперної бригади, яка брала участь у боях під Белгородом, воював у складі Воронежського, Степового, 2-го українського фронтів. У кінці 1943 р. в боях під Кіровоградом О. Д. Шулейкін був поранений і після одужання – демобілізований.

У 1944 р. вступив в аспірантуру при кафедрі землевпорядного проектування Московського інституту інженерів землевпорядкування до відомого вченого в галузі землевпорядкування – Сергія Олександровича Удачіна, який виділявся високою активністю у проведенні наукових досліджень, чим стимулював і своїх підлеглих та аспірантів.

Будучи аспірантом, О. Д. Шулейкін організував і очолив спеціальну Північно-кавказьку землевпорядну експедицію, за матеріалами якої у 1950 р. захистив кандидатську дисертацію на тему «Організація території зимових пасовищ у районах відгінного тваринництва (на прикладі колгоспів Північно-Осетинської АРСР)». Після захисту дисертації працював у Білоруській сільськогосподарській академії, а з 20 грудня 1950 р. – завідувачем кафедри землевпорядного проектування Львівського сільськогосподарського інституту.

На той час кафедра землевпорядного проектування входила до складу лісівничого факультету Львівської політехніки, а після створення у 1947 р. землевпорядного факультету стала однією з профільних на факультеті.

У стислі роки О. Д. Шулейкіну вдалося об'єднати навколо себе однодумців, які відзначалися творчим підходом до організації педагогічної науково-дослідної роботи та практичного виконання землевпорядних робіт. За короткий період кафедра стала відомою не лише в Україні, а й за її межами.

У 1954 р. при кафедрі землевпорядного проектування ЛСГІ була відкрита аспірантура. Першими аспірантами були М. А. Мицай, Т. П. Магазинщиков, І. С. Цаплін та ін. Отже, О. Д. Шулейкін не просто очолив кафедру, а став її фундатором.

Вважається, що у 60-х роках минулого століття у Львівському сільсько-господарському інституті була створена львівська землевпорядна школа, з якої пізніше виокремилися школи земельного кадастру (професора Т. П. Магазинщикова) та школа землевпорядного проектування (професора О. Д. Шулейкіна).

За словами професора О. І. Шаблія, наукова школа – це передусім система оригінальних наукових ідей та їхніх втілень у наукові принципи, теорії та концепції, а також конструктивні розробки групою (колективом, науковими інституціями тощо) учених, переважно однодумців, на чолі з визначною особистістю, якою був професор О. Д. Шулейкін.

Олександр Дмитрович Шулейкін був першим деканом землевпорядного факультету (1952 – 1967 рр.), якому довелося проводити велику організаційну роботу щодо становлення й укріплення факультету, його виробничої бази, виховання педагогічних і наукових кадрів.

Характерною рисою професійної діяльності професора О. Д. Шулейкіна є пошук нових ідей у сфері землевпорядкування. Так, на першому етапі виконання землевпорядних робіт, пов'язаних з видачею державних актів на вічне користування землею колгоспам, проводилися науково-практичні конференції за участю представників науки (інститутів), виробництва і керівництва установ (органів влади). Проводилися такі конференції в Будинку вчених у Львові, де сама атмосфера сприяла плідній роботі.

Найбільш масовими землевпорядними роботами після видачі державних актів була розробка проектів внутрішньогосподарського землевпорядкування колгоспів і радгоспів, в яких професор О. Д. Шулейкін пропонував розглянути упорядкування не лише ріллі, а й багаторічних плодючих насаджень та кормових угідь, тобто розробляти комплексний проект.

На особливу увагу заслуговує ім'я О. Д. Шулейкіна щодо розробки схем землеустрою адміністративного району та схем районної планіровки.

У 1968 р. за ініціативою професора О. Д. Шулейкіна на кафедрі землевпорядного проектування була організована студентська землевпорядна експедиція, яка розробляла комплекс землевпорядних робіт, пов'язаних з розробкою протиерозійних заходів у генеральних схемах, проектах міжгосподарського та внутрішньогосподарського землекористування, робочих проектах. Вперше комплекс таких землевпорядних робіт виконано у Чімішлійському районі Молдавської РСР (1968 – 1970 рр.).

Отримавши досвід виконання комплексу землевпорядних робіт у Чімішлійському районі, експедиція виконала такі ж комплексні роботи у Ново-аненському, Страшенському, Унгенському, Єдинецькому та Бричанському районах Молдавської РСР.

Професор О. Д. Шулейкін був прекрасним лектором. Його лекції вирізнялися високою педагогічною майстерністю, методологічною глибиною, постійним пошуком. У його лекціях не було шаблону, трафарету. Це лекції, повні нових ідей і думок щодо завтрашнього землевпорядкування.

До новаторств професора О. Д. Шулейкіна належать розробка і виготовлення сільськогосподарських атласів, яких на кафедрі силами студентів за консультацій

викладачів було виготовлено два: сільськогосподарський атлас Молдавської РСР і сільськогосподарський атлас західних областей України.

Кафедра землепорядного проектування Львівського сільськогосподарського інституту була школою підготовки науково-педагогічних кадрів для новостворених кафедр інституту: планування і забудови населених пунктів, кафедри земельного кадастру, кафедри управління земельними ресурсами та геодезії й геоінформатики.

Землепорядний вишкіл свого часу на кафедрі пройшли: академіки Л. Я. Новаковський, Д. І. Гнаткович, В. В. Горлачук, А. Я. Сохнич, З. Ф. Бринзя, М. Г. Ступень, П. Г. Казьмір; члени-кореспонденти академій: А. М. Третяк, Г. Д. Гуцуляк, Г. К. Лоїк та інші, а також кандидати наук: О. Я. Панчук, В. В. Тарнавчук, Б. І. Пархуць, усі викладачі кафедри землепорядного проектування, земельного кадастру, управління земельними ресурсами ЛНАУ, більшість начальників районних і обласних управлінь земельних ресурсів, директорів філіалів, викладачі технікумів і коледжів.

Кафедра землепорядного проектування налагодила ділові зв'язки з кафедрами ГУЗу, Білоруської, Литовської, Латвійської, Естонської та Молдовської сільськогосподарських академій.

Професор О. Д. Шулейкін був результативним науковцем. Він автор понад 180 наукових і науково-методичних праць. Підготував 12 кандидатів наук, брав активну участь у громадській роботі інституту і факультету. За бойові заслуги і активну участь у громадській роботі інституту нагороджений орденами і медалями.

Помер О. Д. Шулейкін 3 березня 1983 р. і похований на кладовищі у м. Дублянах Жовківського району Львівської області.